

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 85/03-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2003 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť J. M., bytom V. V., zastúpeného komerčnou právničkou JUDr. A. P., B., ktorou namieta porušenie svojich práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Bardejove v konaniach vedených pod sp. zn. 7 C 300/99, 11 C 2512/97 a Cb 394/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Bardejove v konaniach vedených pod sp. zn. Cb 394/97 a sp. zn. 11 C 2512/97 porušené bolo.

2. Právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Bardejove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 300/99 p o r u š e n é n e b o l o .

3. Okresnému súdu v Bardejove p r i k a z u j e , aby v konaniach sp. zn. Cb 394/97 a sp. zn. 11 C 2512/97 (po odpadnutí zákonnej prekážky prerušenia konania) konal bez zbytočných priet'ahov.

4. J. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 35 000 Sk (slovom tridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Bardejove p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti J. M. n e v y h o v u j e .

6. Okresný súd v Bardejove je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia komerčnej právničky JUDr. A. P., B., vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2003 doručená s'ťažnosť J. M., bytom V. V. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného komerčnou právničkou JUDr. A. P., B., ktorou namieta porušenie svojich práv na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom v Bardejove (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 7 C 300/99, 11 C 2512/97 a Cb 394/97.

Ústavný súd 26. marca 2003 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. III. ÚS 85/03-7.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti listom doručeným ústavnému súdu 26. mája 2003. Po opísaní úkonov súdu vo všetkých troch konaniach, a to sp. zn. 7 C 300/99, Cb 394/97 a 11 C 2512/97, uviedol, že aj keď v určitých štádiách označených konaní došlo k prietahom zo strany súdu a ani v jednej z nich nebolo meritórne rozhodnuté, nedošlo tým k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Poukázal na tú skutočnosť, že v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie uvádzaných práv, pretože pre posúdenie týchto otázok má okrem iného význam aj správanie sťažovateľa, dĺžka a dôvod prietahov i skutková a právna zložitost' prípadu. V okolnostiach všetkých troch konaní zdôraznil, že ide o prípady skutkovo i právne zložité s priamym vplyvom na dĺžku konania. Ich zložitost' spočíva predovšetkým v nejasných právnych vzťahoch medzi účastníkmi konania tvoriacich základ nárokov sťažovateľa a z toho plynúcej náročnosti zistiť skutkový stav veci, čím vznikla potreba rozsiahleho dokazovania. Za nie bezvýznamné považoval, že žalobca (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ), vo všetkých troch prípadoch podal žaloby bez skutkových i právnych záverov a najmä označenia dôkazov pre svoje tvrdenia. Dôkazom toho je aj fakt, že žalobca svoje žaloby v priebehu konania opakovane menil uplatňovaním nových nárokov. Keďže aj v ďalšom priebehu konania obaja účastníci jednotlivé dôkazy na svoje tvrdenia označovali postupne, bolo nevyhnutné pojednávania odročovať za účelom

vykonania novo označovaných dôkazov. V tom treba vidieť dôvod, pre ktorý predovšetkým dĺžka konania vo všetkých troch veciach bola ovplyvnená aj správaním samotného sťažovateľa. Za nečinnosť nemožno považovať tiež skutočnosť, že okresný súd bol nútený viackrát pojednávanie odročiť bez prejednávania veci pre neprítomnosť žalovaného a svedkov, lebo na zabezpečenie ich účasti využil jemu prípustné zákonné opatrenia (doručovanie prostredníctvom polície, ukladanie poriadkovej pokuty).

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia predsedu okresného súdu a hlavne spisov okresného súdu sp. zn. Cb 394/97, 11 C 2512/97 a 7 C 300/99 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

V právnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. Cb 394/97 sa sťažovateľ v konaní vystupujúci ako žalobca žalobou podanou 19. novembra 1997 voči žalovanému TRIMAX, s. r. o., Bardejov domáha zaplataenia peňažného dlhu vo výške 28 700 Sk s príslušenstvom z dôvodu neuhradenej kúpnej ceny za dodávku reziva.

Postup okresného súdu v predmetnom konaní v období od podania žaloby až do 30. augusta 2000, v priebehu ktorého okresný súd vo veci vydal platobný rozkaz (27. novembra 1997), pojednával (30. marca 1998, 16. apríla 1998, 29. marca 1999, 13. júla 1999, 1. októbra 1999, 21. júna 2000, 11. júla 2000), vykonával dokazovanie vo veci vypočutím účastníkov a nimi navrhovaných svedkov, taktiež si vyžiadaval z obchodného a živnostenského registra príslušné listiny, plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (rozhodnutiu vo veci). Dlhšie časové obdobia (v trvaní 14 mesiacov) medzi pojednávaniami boli spôsobené žiadosťami sťažovateľa o nekonanie vo veci za účelom vyporiadania vzájomných nárokov dohodou medzi účastníkmi.

Od 30. augusta 2000 až do 1. augusta 2002 bol okresný súd v uvedenej veci nečinný.

Listom z 1. augusta 2002 si okresný súd vyžiadal od Krajského súdu v Košiciach informáciu, či na majetok žalovaného bol vyhlásený konkurz. O tom, že konkurz na majetok žalovaného nebol do tohto obdobia vyhlásený, bol okresný súd informovaný 15. augusta 2002.

Od 15. augusta 2002 do 25. februára 2003 okresný súd ďalej v uvedenej veci nekonal.

Až 25. februára 2003 okresný súd vytýčil pojednávanie na 9. apríl 2003, ktoré bolo odročené pre neúčasť žalovaného (nebolo mu vykázané doručenie) na 23. apríl 2003. Z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu žalovaného aj toto pojednávanie bolo odročené na deň 27. mája 2003. Za neospravedlnenej neprítomnosti obidvoch účastníkov okresný súd na pojednávaní 27. mája 2003 vyhlásil rozsudok, ktorým žalobcovi priznal jeho nárok. Na základe žiadosti vo veci konajúceho sudcu zo 16. júna 2003 mu povolil predseda súdu predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku vyhláseného 27. mája 2003 do 31. júla 2003 z dôvodu čerpania dovolenky na zotavenie.

V právnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 2512/97 sa sťažovateľ v konaní vystupujúci ako žalobca žalobou podanou 19. novembra 1997 voči žalovanému TRIMAX, s. r. o., Bardejov domáha zaplataenia peňažného dlhu vo výške 171 000 Sk s príslušenstvom z dôvodu neuhradeného nájomného za užívanie kovového sústruhu. Dňa 14. júna 2000 sťažovateľ rozšíril žalobu o ďalšie neuhradené faktúry, čím sa výška jeho pohľadávky zvýšila na 366 000 Sk.

Do 1. februára 2001 sa vo veci konalo plynule. V tomto období okresný súd zabezpečoval a posudzoval listinné dôkazy, sedem krát vo veci pojednával, zabezpečoval doručovanie listových zásielok žalovanému pod hrozbou uloženia pokuty a prostredníctvom príslušníkov Policajného zboru. Listom z 1. februára 2001 žalovaný upozornil okresný súd, že v tom istom predmete konania prebieha súdne pojednávanie pod sp. zn. 7 C 300/99, a preto navrhol spojiť tieto dve konania tak, aby konanie vedené pod sp. zn. 11 C 2512/97 pokračovalo ďalej a konanie vedené pod sp. zn. 7 C 300/99 bolo zastavené.

Od 1. februára 2001 do 17. apríla 2002 okresný súd v uvedenej veci nekonal.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ doručil 25. marca 2002 okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadal zaviazať žalovaného k zákazu nakladať s hnutelnými vecami v ňom uvedenými až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej v predmetnom konaní, okresný súd 17. apríla 2002 vyžiadal aktuálny výpis z obchodného registra žalovaného, na základe ktorého zistil, že valné zhromaždenie žalovaného 20. decembra 2001 rozhodlo o zrušení spoločnosti s likvidáciou ku dňu 31. decembru 2001. Dňa 24. apríla 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie potvrdenia o osobných, majetkových a zárobných pomeroch za účelom oslobodenia od súdnych poplatkov, 13. mája 2002 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a nakoniec 10. júna 2002 vydal uznesenie, ktorým návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 6. júla 2002.

Dňa 16. septembra 2002 vydal okresný súd uznesenie, ktorým prerušil konanie sp. zn. 11 C 2512/97 až do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 300/99. Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že v konaní sp. zn. 11 C 2512/97 sa sťažovateľ domáha zaplatenia nájomného za užívanie kovového sústruhu na základe zmluvy o jeho dočasnom užívaní žalovaným, pričom pod sp. zn. 7 C 300/99 sa na tom istom súde vedie konanie o vydanie tohto kovového sústruhu žalovaným. Keďže vyriešenie otázky vlastníckeho práva k sústruhu v rámci konania vedeného pod sp. zn. 7 C 300/99 bude mať význam aj pre rozhodovanie vo veci zaplatenia nájomného v konaní sp. zn. 11 C 2512/97, okresný súd toto konanie prerušil. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 8. októbra 2002.

Preskúmaním doterajšieho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 300/99 ústavný súd z vyžiadaného spisu zistil nasledovné skutočnosti.

Po doručení žaloby sťažovateľa o vydanie sústruhu okresnému súdu 20. apríla 1999 okresný súd až do 23. apríla 2002 plynule vykonával úkony nevyhnutné pre rozhodnutie

o žalobe sťažovateľa. Tieto spočívali vo vyzvaní sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, na predloženie potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch za účelom oslobodenia od súdnych poplatkov, v priznaní sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov (uznesením z 30. júna 2000), vo vyzvaní sťažovateľa na úpravu petitu svojho návrhu z dôvodu jeho nedostatočnej špecifikácie, v pojednávaní vo veci (7. júna 2000, 9. augusta 2000, 27. septembra 2000, 21. marca 2001, 17. mája 2001, 21. júna 2001, 17. augusta 2001, 11. októbra 2001, 19. februára 2002, 23. apríla 2002), v preskúmaní súvisiaceho súdneho spisu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 2512/97, vo vyzvaní žalovaného, aby sa vyjadril k rozšíreniu návrhu sťažovateľa z 2. júna 2000, v zabezpečovaní listinných dôkazov do spisu (živnostenský list a daňové priznanie sťažovateľa za rok 1999, výpis z obchodného registra žalovaného), v predvolávaní žalovaného na vypočutie a na pojednávanie a v doručovaní predvolaní cestou Obvodného oddelenia Policajného zboru v Raslaviciach, v uložení poriadkovej pokuty žalovanému vo výške 2 000 Sk z dôvodu nepreberania zásielok, predvolaní a neospravedlnenej neprítomnosti na pojednávaniach (uznesením z 2. októbra 2000), v pripustení do konania na strane žalobcu ďalšieho účastníka, manželky sťažovateľa, v uložení poriadkovej pokuty svedkovi J. Š. vo výške 2 000 Sk z dôvodu neospravedlnenej neúčasti na pojednávaní, na ktorom mal byť vypočutý (uznesením z 13. septembra 2001), v nariadení predvedenia svedka J. Š. na pojednávanie okresného súdu 11. októbra 2001 (uznesením z 13. septembra 2001), vo vyzvaní žalovaného na zloženie zálohy vo výške 12 000 Sk na znalecké dokazovanie grafológom.

Dňa 19. apríla 2002 žalovaný oznámil okresnému súdu, že vstúpil do likvidácie, taktiež vzniesol námietku zaujatosti voči vybavujúcej sudkyňi.

Listom z 29. apríla 2002 okresný súd zaslal spisový materiál Krajskému súdu v Prešove s námietkou zaujatosti vznesenej žalovaným proti vybavujúcej sudkyňi. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 4 Nc 40/02 z 31. mája 2002 rozhodol, že sudkyňa, voči ktorej bola vznesená námietka zaujatosti, nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 300/99. Predmetné uznesenie bolo doručené okresnému súdu 7. augusta 2002.

Dňa 13. septembra 2002 okresný súd vydal vo veci návrhu sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia z 25. marca 2002 uznesenie, ktorým zakázal žalovanému prevádzať vlastníctvo, prenajímať, založiť alebo inak zaťažiť sústruh SV-18 RA, výrobné číslo 018100800254 a jeho príslušenstvo do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Vo zvyšnej časti návrh sťažovateľa zamietol. Voči predmetnému uzneseniu podal žalovaný 4. novembra 2002 odvolanie. Okresný súd zaslal 26. novembra 2002 spis za účelom rozhodnutia o odvolaní Krajskému súdu v Prešove. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd zatiaľ vo veci odvolania v konaní sp. zn. 7 C 300/99 nerozhodol.

Vzhľadom na neukončené dlhoročné súdne spory spôsobujúce sťažovateľovi ako osobe v dôchodkovom veku psychickú ujmu, vyvolávajúce právnu neistotu a obavy, že výkon práva nebude možné realizovať pre zánik spoločnosti (žalovaného), sťažovateľ listom z 24. júla 2002 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v uvedených konaniach. Túto urgenciu kvalifikoval ústavný súd ako právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

III.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zohľadňuje ústavný súd právnu a faktickú zložitnosť veci, správanie účastníkov konania a postup samotného súdu v jeho konaní a rozhodovaní vo veci samej (napr. II. ÚS 813/00).

Pokiaľ ide o kritérium „zložitosti vecí“, žiadnu z preskúvaných vecí nemožno podľa názoru ústavného súdu samostatne hodnotiť ako zložitú vec len vzhľadom na jej skutkovú a právnu povahu. Toto zistenie však samo osebe ešte nevyklučuje, aby ústavný súd aj takéto prípady vzhľadom na zložitosť konania nemohol považovať za zložité veci. Súdne konanie sa totiž aj v jednoduchej veci môže stať zložitým, ak budú paralelne prebiehať konania vo veciach, medzi ktorými je vzájomná súvislosť (I. ÚS 21/00).

V danom prípade sa všetky tri skúmané veci (7 C 300/99, 11 C 2512/97 a Cb 394/97) týkajú rovnakých účastníkov a sú vedené na tom istom okresnom súde. Ak vzhľadom na súbežný priebeh týchto troch súdnych konaní ústavný súd na jednej strane uznáva, že medzi uvedenými vecami je istá súvislosť, ktorá mohla spraviť obtiažnejšou úlohu okresného súdu tieto veci prerokovať bez zbytočných prietáhov a rozhodnúť o nich v primeranej lehote, na druhej strane musí konštatovať, že ťažkosti, ktoré z tejto súvislosti medzi súbežne existujúcimi vecami v prípade sťažovateľa vznikli, nie sú postačujúce na to, aby samy osebe ospravedlnili prietahy v konaní, ktoré sťažovateľ predmetnou sťažnosťou namietal.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania v preskúvaných veciach, ústavný súd pripúšťa, že sťažovateľom opakovane dopĺňané žaloby v priebehu konania uplatňovaním nových nárokov, postupné označovanie dôkazov pre svoje tvrdenia, požiadanie súdu o nekonanie z dôvodu mimosúdnej dohody účastníkov mohli vplývať na ich priebeh a dĺžku. Podľa právneho názoru ústavného súdu vysloveného v skorších rozhodnutiach využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (I. ÚS 31/01).

Tretím hodnotiacim kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťuje, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je správanie (postup) samotného súdu v jednotlivých veciach.

Vec sp. zn Cb 394/97

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v predmetnej veci súdne konanie, ktoré sa začalo 19. novembra 1997 a vo veci bol vyhlásený rozsudok okresným súdom na pojednávaní 27. mája 2003, ktorý na základe predĺženia lehoty mal byť písomne vyhotovený do 31. júla 2003, do času podania sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu trvalo 5 rokov a 4 mesiace. Podľa názoru ústavného súdu takáto zdĺhavosť konania môže byť z hľadiska čl. 6 ods. 1 dohovoru akceptovaná len vo výnimočných prípadoch.

Obdobie od 30. augusta 2000 do 1. augusta 2002 a od 15. augusta 2002 do 25. februára 2003, keď bol okresný súd v uvedenej veci úplne nečinný, podľa názoru ústavného súdu treba považovať za zbytočný priesťah spolu v trvaní 29 mesiacov, ktorým došlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zobral do úvahy svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný priesťah v konaní (napr. II. ÚS 3/00).

Vec sp. zn. 11 C 2512/97

Ústavný súd konštatuje, že zo strany okresného súdu bolo konanie v predmetnej veci uznesením zo 16. septembra 2002 prerušené. Na dôvody prerušenia, resp. spojenia vecí z dôvodu, že v tom istom predmete konania prebieha súdne pojednávanie pod sp. zn. 7 C 300/99, upozornil okresný súd žalovaný listom ešte z 1. februára 2001. Okresný súd následne od 1. februára 2001 až do 17. apríla 2002 nevykonával žiadne úkony vo veci, avšak konanie dovtedy neprerušil. Za tohto stavu ústavný súd obdobie od 1. februára 2001 do 17. apríla 2002 (13 mesiacov) nemôže uznať za procesný postup zodpovedajúci požiadavke v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. požiadavke prerokovať vec bez zbytočných priesťahov.

Podľa názoru ústavného súdu proti prerušeniu konania sp. zn. 11 C 2512/97 uznesením zo 16. septembra 2002 až do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 300/99 z dôvodu, že v konaní sp. zn. 7 C 300/99 ide o vyriešenie otázky vlastníckeho práva k sústruhu, čo bude mať význam aj pre rozhodovanie vo veci zaplatenia nájomného v konaní sp. zn. 11 C 2512/97, nemožno mať žiadne pripomienky. Ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený (§ 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku), počas ktorého sa nevykonávajú pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona (§ 111 ods. 1), ale sa vyčkáva na odpoveď, ktorá bude daná v inom konaní.

Vec sp. zn. 7 C 300/99

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/00, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02).

V tomto kontexte sa napriek viac než štyri roky trvajúcej súdnej konaní vedenej na okresnom súde obdobia medzi jednotlivými jeho úkonmi nejavia ústavnému súdu ako zbytočný priet'ah v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože v priebehu konania obaja účastníci jednotlivé dôkazy na svoje tvrdenia označovali postupne, bolo nevyhnutné pojednávania odročovať za účelom vykonania novo označovaných dôkazov. Za nečinnosť nemožno považovať ani skutočnosť, že súd bol nútený viackrát pojednávania odročiť bez prejednanie veci pre neprítomnosť žalovaného a svedkov, lebo na zabezpečenie ich účasti využil jemu prípustné zákonné opatrenia (doručovanie prostredníctvom polície, ukladanie poriadkovej pokuty).

Podľa názoru ústavného súdu obdobie od 3. decembra 2002 až doteraz, keď je vec (odvolanie voči predbežnému opatreniu) predmetom odvolacieho konania na Krajskom súde v Prešove, vzhľadom na čas, ktorý uplynul od posledného úkonu súdu, nemožno považovať za namietané porušenie označeného ústavného práva sťažovateľa. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že aj keď konanie vo veci sťažovateľa v súčasnosti

prebieha na Krajskom súde v Prešove, sťažovateľ sa svojím návrhom vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru obmedzil len na postup okresného súdu v predmetnej veci. Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone – čo nie je tento prípad), ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal na konanie návrh len v uvedenom rozsahu a v tomto rozsahu aj vec ďalej skúmal a rozhodol v nej.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaniach vedených pod sp. zn. Cb 394/97 a sp. zn. 11 C 2512/97 konal bez zbytočných prietáhov. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Tento účel možno dosiahnuť len právoplatným rozhodnutím.

V súvislosti s úpravou sťažnosti čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ žiada primerané finančné zadosťučinenie, a to vo výške 1 000 000 Sk. Poukázal na to, že je osobou v dôchodkovom veku a tieto neukončené súdne spory ho znervózňujú a spôsobujú mu psychickú traumu. Dlhý čas konaní, ktorý je neadekvátny povaha a zložitosti sporu, ho udržiava v stave neistoty a možnej hrozby, že výkon práva nebude možné zrealizovať pre zánik spoločnosti žalovaného, resp. jeho „vytunelovanie“. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 21. mája 2003 pre upresnenie zdôvodnenia výšky navrhovaného finančného zadosťučinenia v tejto súvislosti uviedla, že táto pozostáva z približnej sumy, ktorú žiadal sťažovateľ v pôvodných žalobách, pretože ich vymožitelnosť je už v tejto dobe pre dôvody uvedené v sťažnosti nulová.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadi úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označených súdnych konaniach konal bez zbytočných prietáhov, porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru však nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci ústavného súdu. V dôsledku toho bolo potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi vznikla predovšetkým v pocitoch neistoty a krivdy. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v oboch prípadoch, na rozsah zbytočných prietáhov v jej rámci, berúc do úvahy tiež konkrétne okolnosti prípadu (vyššie uvedené správanie sťažovateľa prispievajúce k predĺžovaniu konania), ako aj neporušenie označeného práva v konaní sp. zn. 7 C 300/99 možno sumu 35 000 Sk považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Výška zadosťučinenia požadovaná sťažovateľom je neprimeraná nielen preto, že svojou podstatou nie je náhradou škody, ale aj z hľadiska zásad

spravodlivosti a záujmov ochrany ústavnosti, a preto vo zvyšnej časti ústavný súd návrh na finančné zadosťučinenie zamietol.

V.

Na základe výzvy ústavného súdu z 11. septembra 2003 právna zástupkyňa sťažovateľa doručila 24. septembra 2003 ústavnému súdu vyčíslenie trov právneho zastúpenia vo výške 51 540 Sk, a to za tri právne úkony á 14 650 Sk, jeden úkon právnej pomoci 7 330 Sk a 2-krát režijný paušál po 128 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnou zástupkyňou sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za úkony prevzatie a príprava vecí a podanie vo veci samej 4 270 Sk za každý úkon podľa ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. spolu 8 540 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. dva-krát 128 Sk. Vo zvyšnej časti požadovaným trovám právneho zastúpenia ústavný súd nevyhovel.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2003

